



Undervisningsplan for håndværk og design samt håndarbejde

Formålet med undervisningen

Håndværksmæssige aktiviteter bringer mennesket i kontakt med mere end stof, farve og form. En skabende aktivitet engagerer følelseslivet, sætter individet i kontakt med sig selv og giver mulighed for oplevelse og erkendelse af rent almengyldige menneskelige principper. Kunstens ydre, materielle form, farve og udtryk giver sanseerfaringer som kan gå ud over det fysiske plan. Oplevelsen af et abstrakt indhold ved kunstværket giver erfaring på et ideelt plan. I kunsten samtaler det materielle med det åndelige.

Der er to sider ved kunst og håndværk: Oplæring i kunstfagene, og oplæring gennem kunstfaglige aktiviteter. I steinerskolen sker undervisningen gennem kunstfaglige aktiviteter fra første skoledag. Undervejs i skoleforløbet skilles enkelte kunstfag ud som egne fag, i tillæg til den fortsatte brug af disse aktiviteter tværfagligt.

Eleverne får gennem et mangfoldigt fagtilbud erfaring med højst forskellige materialer. Det karakteristiske ved materialet og det værktøj som er nødvendigt til bearbejdelsen, stimulerer eleverne alsidigt gennem det fysiske sansbare og gennem de følelsesmæssige oplevelser de får. Ved formningen af et materiale er det lige så meget materialet som former elevens forståelse af muligheder og begrænsninger. Eleverne lærer at tænke både praktisk og æstetisk; resultatet skal være både skønt og funktionelt. Og her er det livet selv som fortæller eleven om målet er nået – genstanden skal fungere i praktisk brug.

Arbejdet kræver aktivitet på alle planer: Tankemæssigt fra planlægning til hyppig iagttagelse og vurdering. Viljesmæssigt fordi elevens dialog med materialer og værktøj kræver udholdenhed og udvikler fin- og grov motorik. Følelsesmæssigt gennem elevernes oplevelse af de æstetiske kvaliteter og deres indre respons på disse. Således bliver mødet mellem ideoplæg og gennemførelse – mødet mellem abstrakt forestilling og den konkrete virkelighed – til et felt for udvikling af begreber og skoling af tænkningen.

Håndværksmæssige aktiviteter fremelsker kunnen og selverkendelse. De udvikler samarbejdsevner, respekt, ansvarsfuldhed og tolerance og skaber således værdier som må ligge til grund for udviklingen af social og kulturel forståelse.



En af dem som med størst klarhed har udviklet begreber for kunstens egenart og betydning, er Friedrich Schiller. I sine breve "Om menneskets æstetiske opdragelse" fremsætter han de tre motiver materialedrift, formdrift og legedrift. I dynamikken mellem disse tre kræfter ligger princippet for den kreative virksomhed, enten det gælder professionel aktivitet på højeste niveau eller det drejer sig om pædagogisk tilpasset virksomhed med kunstneriske elementer.

Den konkrete gevinst ved arbejdet med kunst- og håndværksfagene er mangfoldig:

- Øvelse i præcis iagttagelse og sansning.
- Øget evne til at opleve skønhed og andre kvaliteter i natur og i kulturudtryk.
- Erfare og kende forskellige materialers muligheder og begrænsninger.
- Udvidelse af erfaringsområdet i mødet med egne og andres frembringelser.
- Stimulering af spontanitet, kunnen og tryghed i skabende processer.
- Styrkelse af virkelighedssans og selvvurdering i omgang med opgaverne.
- Udvikling af sociale færdigheder, særlig gennem samtidige handlinger i kunstneriske projekter.
- Erfaring med og opøvelse af "flow", fokuseret motivation; at komme i den mentale tilstand hvor man er et med det man arbejder med, hvor skellet mellem selvet og omgivelserne viskes ud og man handler intuitivt og lærer og præsterer på et andet bevidsthedsplan.

Forskningen har vist at disse erfaringer og færdigheder har stor værdi for al læring og forståelse, på tværs af konventionelle faggrænser. Håndværk begynder lige fra skolestart som integrerede aktiviteter, som senere i forskelligt tempo får sine egne timer på timeplanen. I grundskolen dækkes håndværk af den klassiske betegnelse håndarbejde, altså med bløde materialer, og sløjd med hårde materialer som træ og andet. Fra 8. klasse sker der en videre specialisering og fordybelse, håndværket får her ofte præg af kunsthåndværk. Gennem alderstilpassede udfordringer øges kundskaberne om værktøj og materialer, der øves udholdenhed og opleves mestring.



Håndværksfagets kompetenceområder og slutmål	
Kompetenceområder	Slutmål
Håndværk - bearbejdning (HB)	<p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• anvende redskaber, værktøjer og maskiner målrettet og sikkert til forarbejdning af materialer.
Håndværk - materialer (HM)	<p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• forarbejde mangeartede materialer selvstændigt i forhold til produktets form, funktion og udtryk.
Design (D)	<p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• arbejde med forskellige designprocesser knyttet til egen produktfremstilling.



Håndværksfagets udvikling		
Indhold og fokus Klassetrin: 1. til 9. klasse	Kompetence områder	Delmål
<p>1.til 3. klasse I forbindelse med fortællestof og emner i hovedfagsundervisningen fremstilles voksfigurer, lerfigurer m.v., som illustrerer de forskellige emner, karakterer og andet.</p> <p>I 3. klasse fremstiller eleverne vægte i træ og kobber til brug for regneundervisningen, snitter redskaber til eget efterfølgende brug i håndarbejdes undervisningen (fx tene), smeder knive i jern under hjemstavnlæren og bygger i samme forbindelse et hus, en pizzaovn eller lignende som et klasseprojekt</p> <p>Her trænes kompetencerne HB, HM, D.</p>	<p>Håndværk-bearbejdning (HB)</p> <p>Håndværk-materialer (HM)</p> <p>Design (D)</p>	<p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- kunne anvende grundlæggende redskaber i form af fx snittekniv, modellerpinde og hammer <p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- få indsigt i processer vedrørende mindre byggeprojekter- få kendskab til og afprøve gamle håndværkstraditioner <p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- kunne fremstille enkle figurer og figurgrupper i voks og ler
<p>4.klasse I forbindelse med 4. klasses vikingeperiode indlægges ofte noget såkaldt grøn sløjd, hvor eleverne fremstiller brugsgenstande til vikingelege, - bl.a. kampstokke med dekoration. Andre aktiviteter i denne forbindelse kan inkludere sømsmedning, fremstilling af træskjolde og perler af ler. I sammenhæng med zoologiundervisningen kan fremstilles dyr og dyregrupper af de behandlede dyr i ler, som efterfølgende brændes til keramik.</p> <p>5.klasse</p>	<p>Håndværk-bearbejdning (HB)</p>	<p><i>Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- kende og kunne anvende grundlæggende håndværktøjer og redskaber og vælge dem efter hensigt- have viden om og kunne beherske grundlæggende teknikker til bearbejdning af træ



<p>I forbindelse med hovedfagsundervisningen kan der forekomme praktisk arbejde. Det kan f.eks. være at fremstille relieffer i ler i forbindelse med de historiske perioder, som gennemgås i 5.klasse, eller skjolde i forbindelse med 6.klasses undervisning i Middelalderen.</p> <p>I den deciderede håndværksundervisning, sløjd, som påbegyndes i 5. klasse, skal eleven arbejde i frisk træ, naturgrene, savskåret træ og birkefiner. Eleverne laver clavas, smørknive og for de øvede hårpinde og smådyr. De fremstiller også puslespil, lystager og de øvede kan lave enkle dyr som Dalarheste.</p> <p>6.klasse</p> <p>I 6. klasse arbejder eleverne med frisktræ, savskåret tørt træ og forskellige træsorter. Eleverne fremstiller brugsgenstande og legetøj i en overskuelig størrelse i træ. Dette kan være salatbestik, saltbøsse, kalaha, skærebæret og enkelt bevægeligt legetøj.</p> <p>Eleven lærer at bruge værktøj som snittekniv, sav, skovsav, buesav, løvsav, stemmejern, huljern, kølle, rasp, fil, sandpapir, samt behandle med olie og bejse.</p> <p>Eleven skal lære at udføre en opgave i træ efter en skitse. Eleven tager her et vigtigt skridt i retning af at lære en håndværkertilgang til arbejdet. Det stiller krav til elevens viljeskræfter at gennemføre en opgave, og eleven udvikler udholdenhed i arbejdet med at overvinde materialets modstand.</p> <p>Sløjdopgaver og timer evalueres ved hvert års afslutning af eleverne og sløjdlæreren. Evalueringen anvendes til planlægning af opgaver og temaer det kommende skoleår. Her trænes kompetencerne HB, HM, D.</p>	<p>Håndværk-materialer (HM)</p> <p>Design (D)</p>	<ul style="list-style-type: none">- selvstændigt kunne forarbejde træmaterialer efter instruktion <p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- kende og kunne skelne mellem bløde og hårde materials anvendelsesmuligheder- have kendskab til materials oprindelse <p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">- kunne bruge egne ideer ved fremstilling af brugsgenstande- kunne afprøve egne ideer ift. form og funktion- kunne arbejde med design indenfor en given ramme: størrelse, balance, holdbarhed, funktion og æstetik- have viden om skitsers formål og struktur
<p>7.klasse</p> <p>I sløjdundervisningen i 7. klasse arbejdes med at skabe former og med at overføre kraft fra pendel, krank og løftestang på bevægeligt legetøj. Eleverne arbejder med savskåret tørt træ og forskellige træsorter. Eleven fremstiller en brugsgenstand efter en skitse eller tegning, en genstand som medfører formgivning med både indre og ydre form. Det kan fx være en skål ud af et større stykke træ. Endvidere fremstilles et bevægeligt legetøj med mekanik, hvor</p>	<p>Håndværk-bearbejdning (HB)</p>	<p><i>Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">• have opnået kunnen i hænderne efter tålmodig øvning• kunne følge skriftlige arbejdsbeskrivelser



<p>kraftoverføring indgår. Eleven får undervejs lov til at prøve kræfter med et begrænset antal maskiner.</p> <p>Eleven skal lære at omsætte en ide til virkelighed. Tanker og forestillinger udmøntes i et tredimensionelt resultat. I arbejdet med hammer og stemmejern stilles der nu højere krav til udholdenhed. I tilgift hertil lærer eleven også noget om ansvarlig omgang med værkstedets maskiner.</p> <p>Generelt for 8. og 9. klasse</p> <p>I 8. og 9. klasse er der en række forskellige håndværk som eleverne har i perioder på mellem 3 og 10 uger 4 lektioner pr. Uge. Fælles for dem alle er at eleverne stilles over for et materiale de skal arbejde med, og en opgave de skal løse, hertil redskaber de skal lære at kende og anvende i processen. Måden de løser opgaven på, er individuelt forskellig - idet der normalt ikke er tegninger og målkrav. Det betyder, at hver elev løser opgaven på sin måde i løbet af arbejdsprocessen, og elevernes arbejder er derfor unika. Her er altså tale om kunsthåndværk.</p> <p>Det der herefter kræves af eleven, er en fordybelse hvor han/hun glemmer sig selv for at koncentrere sig fuldstændigt om materialet og arbejdet hermed. Eleven skal så at sige handle med hænderne ud fra en erkendelse af eller oplevelse med materialets egenart. Eleven kommer i denne proces ind i en dialog - hvor materialet svarer på de handlinger han/hun gør i form af et konkret resultat af fx et hammerslag, og hvis resultatet ikke er tilfredsstillende, må man forsøge sig med korrektioner. Det vil sige at håndværket giver mulighed for tilbagemelding på en helt anderledes måde end tænkearbejdet i fag som historie, geografi og samfundsfag. I håndværket øves således dømmekraften, ikke efter en tilbagemelding fra læreren, men nu og her i arbejdsprocessen, og det er eleven selv der dømmes sin egen indsats. Arbejdet med håndværk kan således ses som et redskab til at styrke tænkningen og fagligheden gennem viljen (dvs. iagttagelse, tænke, korrigere og handle i fortløbende proces).</p> <p>Hver enkelt elev skal præstere en viljesindsats når han/hun gennemgår den lange seje proces som er nødvendig for at bearbejde et materiale så der kommer et resultat ud af det. At komme igennem barrierer af fejl, modstand og egen utilstrækkelighed er en lang sej proces - men når det lykkes, kommer eleverne ind i en tilstand af rytmisk flow som bærer dem igennem. Her har også det sociale fællesskab en betydning. Dette fællesskab</p>		<ul style="list-style-type: none">• vælge hensigtsmæssige teknikker og arbejdsredskaber og maskiner• kunne bruge specialværktøj til fx pilefletning, smedning og keramik hensigtsmæssigt og forsvarligt• kunne arbejde med præcision og bruge måleredskaber med nøjagtighed• have viden om vidt forskellige materialers forarbejdningmuligheder• kunne færdes sikkert i værkstederne• have viden om elementære sikkerhedsforanstaltninger og sikker brug af værktøjer, redskaber, maskiner og materialer og kunne vælge mellem og bruge dem hensigtsmæssigt• kunne disponere tid og indsats i en værkstedssammenhæng• kunne arbejde ved- og udholdende, udvikle nærvær i arbejdsprocessen, udvikle selvkontrol og viljeskraft samt iagttagelsesevnerne• kunne vurdere eget arbejde og indsats i forhold til mål og ide• bruge relevante fagudtryk• kunne planlægge en arbejdsproces før påbegyndelse
---	--	--



<p>i et værksted har en særlig karakter, idet alle elever samtidigt befinder sig i en arbejdssituation hvor den enkelte er fordybet i og koncentreret om arbejdet med at bearbejde materialet; dette synliggøres eller høres af alle i værkstedet og skaber en god og varm stemning.</p> <p>8.klasse <i>2-måneders opgave:</i> Eleverne skal i forbindelse med en selvstændig opgave over 2 måneder "Fra råstof til produkt" øve sig i at disponere en længere selvstændig opgave. De skal foretage et personligt valg af produkt, og en del af opgaven er selv at fremstille produktet. Dette foregår delvist på skolen. Endvidere skal proces og produkt præsenteres på en stor udstilling med planche og udstillingsstand. Dette forberedes i håndværkstimerne. <i>Skuespil:</i> I 8.klasses skuespil kan eleverne nu inddrages mere selvstændigt i det praktiske arbejde med opbygning af scenografi og ophængning af belysning, og i forbindelse med den selvstændige produktopgave fremstiller eleverne ofte egne produkter eller prototyper af deres behandlede emner. <i>Håndskårne skamler:</i> Eleven skal fremstille enkle møbler, i 9.klasse fx i form af en taburet med enten træsæde eller et sæde flettet i snor. Træet fældes på skovtur i slutningen af skoleåret i 8.klasse og klargøres.</p> <p>9.klasse <i>Håndskårne skamler:</i> Eleverne færdiggør skamler med ben og fletsæde. Eleverne øver rummelig forståelse ved samling, akkuratesse, præcision, vedholdenhed og de lærer væveteknik. <i>Kobber:</i> Eleverne lærer at arbejde med det bløde kobber og øver vedholdende koordinering af hånd og øje, når de driver en kobberskål op vha. kuglehammer. De laver finish med polerslag og pudning. Sværhedsgraden kan justeres ved at drive skålen højere af stød og drivhammer. <i>Plakattegning og kunstbetragtning:</i> Se undervisningsplan i billedkunst.</p> <p>Her trænes kompetencerne HB, HM, D.</p>	<p>Håndværk-materialer (HM)</p> <p>Design (D)</p>	<ul style="list-style-type: none">● lære af egne erfaringer i arbejdet og selv tilrette den efterfølgende proces <p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● have opnået fornemmelse for forskellige materialers egenskaber og kvaliteter● aflæse et materiales tilstand (fx jerns temperatur eller lers tørhed) og beslutsomt reagere hensigtsmæssigt herpå <p><i>Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● kunne fremstille produkter med udgangspunkt i egne ideer og have kendskab til en designproces - fra ide til produkt● kunne arbejde med æstetiske udtryk i et produkt● udvikle praktisk dømmekraft● kunne evaluere egen designproces og eget produkt ud fra designidé
---	---	---



Håndarbejdsfagets formål

I faget håndarbejde tilstræbes det, ligesom i enhver anden helhedspædagogik, at tilgodese alle sider af eleven. Gennem det skabende håndværksmæssige arbejde øves praktiske færdigheder samtidig med, at æstetisk sans og praktisk tænkning fremmes.

Der lægges vægt på gode, hensigtsmæssige materialer, redskaber og værktøjer, som er en forudsætning for det gode arbejde og glæden ved det færdige produkt.

I starten undervises efter mesterlærerprincippet. Sidenhen suppleres med skrevne instruktioner, som skal træne eleven i at forstå og bruge en faglig tekst.

I den tekstile designproces får eleven mulighed for at opleve udfordring, glæde og følelsesmæssigt engagement, når ideer via forarbejdede materialer omsættes til konkrete produkter med en funktionel og æstetisk værdi for eleven selv og for andre. Gennem den skabende proces udvikler eleven erfaring og selvtillid til egne evner.

Som inspiration til mange designprocesser bruger vi vores kultur – både den lokale og globale.

Eleverne skal blive fortrolige med og have en forståelse for både den tekstile kultur, som rækker tilbage i historien mod tidligere tiders håndværkstraditioner, men også den, der rummer en nutidig dimension.

Håndarbejdsfagets kompetenceområder og slutmål

Kompetenceområder	Slutmål
Håndarbejde - bearbejdning (HB)	<i>Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:</i> <ul style="list-style-type: none">• Kunne anvende værktøjer, redskaber og maskiner (symaskine) forsvarligt til forarbejdning af materialer.

Byens Steinerskole / Waldorf International School Copenhagen

Otto Busses Vej 47, 2450 København SV

kontor@byenssteinerskole.dk +45 71 96 70 52

www.byenssteinerskole.dk



Håndarbejde - materialer (HM)	<i>Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:</i> <ul style="list-style-type: none"> • Kunne forarbejde materialer i forhold til produktets form, funktion og udtryk.
Design (D)	<i>Undervisningen giver eleven mulighed for at kunne:</i> <ul style="list-style-type: none"> • arbejde med designprocesser knyttet til egen produktfremstilling.

Håndarbejdsfagets udvikling		
Indhold og fokus Klasseserier: 1.til 9. klasse	Kompetence områder	Delmål
<p>1.klasse</p> <p>Strikning er et vigtigt element i undervisningen. Det kræver finmotorik og er en god øvelse i koordination af begge hænder. Gennem anstrengelse og tålmodigt arbejde opnås rutine, og viljen hos barnet styrkes.</p> <p>I 1. klasse er hovedtemaet at lære at strikkes med 2 pinde. Materialet er hovedsageligt uldgarn, gerne plantefarvet. Eleven fremstiller selv sine strikkepinde. Der strikkes i enkle former og det første arbejde kan f.eks. være en lille bold. Det store strikkearbejde er en bamse eller en</p>	<p>Håndarbejde - bearbejdning (HB)</p>	<p><i>Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Kunne anvende grundlæggende redskaber i form af strikkepinde, hæklenåle, synåle, håndtene, håndkarter. • Kunne fremstille enkle redskaber (strikkepinde, simple håndtene). • Kunne anvende grundlæggende teknikker når der skal strikkes, kartes, spindes, væves og sys i hånden. • Kunne udvikle finmotorik.



<p>dukke. Indledningsvis tvindes, drejes og knyttes snore i uldgarn i forskellige farvekombinationer. Eleverne er i nogen grad med til de efterfølgende monteringer og udstopninger. Der øves at tråde en nål og hæfte ender.</p> <p>2.klasse I 2. klasse arbejdes der med hækling. Materialet er hovedsageligt bomuldsgarn. Der øves den svære kunst at slå luftmasker op i tilpas størrelse både med og uden hæklenål. Hæklingen åbner for næsten ubegrænsede muligheder for at forme. Det første arbejde kan f.eks. være fremstilling af grydelapper. Der øves at hække luftmasker, fastmasker og evt. stangmasker. Herefter lærer eleven at hække runde former til et boldnet, en sommerhat eller andre brugsting. Undervejs arbejdes der med ind- og udtagninger, fremstilling af knaphuller og knapper, og der læres at hæfte ende på bagsiden. Efterfølgende kan andre projekter f.eks. være fri broderi med enkle sting på stof, eleven selv har malet.</p> <p>3.klasse Det gennemgående tema er hjemstavnslæren i hovedfag, der danner grundlaget for en del af håndarbejdsundervisningen i 3. klasse. Ofte fremstiller eleven selv sin håndten. Ulden skal bearbejdes inden den kan bruges: den skal evt. først vaskes, siden kartes og til sidst spindes på håndten. Det kræver fornemmelse for materialet og masser af øvelse at få spundet uld til brugbart tråd eller garn. Det færdigt spundne garn bruges til at væve en hyrdetaske. Hæklingen tages op igen ved færdiggørelsen af tasken, og eleverne stifter bekendtskab med en gammel metode til fremstilling af snore, når de ”slendrer” hanken.</p> <p>Her trænes kompetencerne HB, HM, D.</p>	<p>Håndarbejde - materialer (HM)</p> <p>Design (D)</p>	<p><i>Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Kende processen fra uld til garn.● Kende til materialers egenskaber, her fortrinsvis uld, silke og bomuld.● Få kendskab til og afprøve gamle håndværkstraditioner. <p><i>Undervisningen giver eleverne mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Eleven kan alene eller i fællesskab fremstille produkter efter oplæg.
---	--	--



<p>4.klasse I 4. klasse er temaet korsstingsbroderi. Det kræver tålmodighed og sans for præcision at sy små ensartede sting, og det tilstræbes, at eleven bliver bevidst om stingenens ensartede retning. Samtidig skal der holdes orden på ret – og vrangside. Eleverne laver selv et udkast til det, der skal broderes. Mønstrene er geometriske og abstrakte i formen og symmetriske ved spejlvending. Arbejdet udmunder i en pung, taske, penalthus eller lignende brugsting.</p> <p>5.klasse I 5. klasse genoptages strikningen nu med 5 pinde og evt. rundpinde til strikning af mere komplicerede arbejder i form af huer, vanter, sokker el.lign., hvor det rummelige aspekt i strikningen er den nye udfordring. Garnet er tyndere end tidligere og gerne plantefarvet. Hvor det er muligt, inddrages eleverne i plantefarvningen. Der læres ind – og udtagninger samt ribstriking. Eleven har som udgangspunkt for deres arbejde tegnet udkast til den ønskede model med angivelser af farver og mønstre.</p> <p>6.klasse I 6. klasse arbejdes der med tredimensional tekstilformgivning. Det kan være fremstilling af flokdyr fra den afrikanske savanne eller den nordlige halvkugle, idet der kan knyttes an til geografiundervisningen. Inspiration kan findes i bøger og på internettet. Eleverne fremstiller deres dyr med naturtro proportioner og gerne i bevægelse. Fra deres tegning fremstilles et tredimensionelt mønster. De lægger deres mønsterdele på stof og syr med små ensartede sting i hånden. Her er det vigtigt, at de lærer at holde arbejdet i hånden mens de syr i stedet for fladt på bordet. Retsiden vendes ud og dyret</p>	<p>Håndarbejde - bearbejdning (HB)</p> <p>Håndarbejde - materialer (HM)</p> <p>Design (D)</p>	<p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● beherske strikning med 5 pinde til rummelige genstande – tænke tredimensionalt.● Kunne anvende korssting.● Kunne starte og afslutte et strikkearbejde mere selvstændigt● Kunne strikke mønstre. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Kende navnene på grundlæggende sting og teknikker.● Kende navnene på grundlæggende redskaber og bruge dem hensigtsmæssigt til den valgt opgave. <p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Kunne bruge forskellige dekorationsteknikker og kombinere materialer. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Have viden om kombination af materialer f.eks. ved dekoration.● Have kendskab til materialers oprindelse. <p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p>
--	--	--



<p>skal stoppes så fast, at det kan stå. Hele processen kræver omtanke, tålmodighed og udholdenhed.</p> <p>Materialet kan være bomuldsstof som eleverne selv farver, eller uldfilt som de selv har fremstillet. Der broderes og filtes detaljer som f.eks. øjne, striber på zebraen og pletter på giraffen – den sidste finish.</p> <p>At lære at sy på symaskine kan tages op på dette klassetrin sidst på året som en forberedelse til det kommende års nye udfordringer.</p> <p>Her trænes kompetencerne HB, HM, D.</p>		<ul style="list-style-type: none">● Kunne bruge egne ideer ved fremstilling af et broderi motiv.● Kunne arbejde med design inden for en given ramme: komposition, farver.● Kunne skabe et produkt f.eks. et dyr efter egen skitse og mønsterdesign.● Kunne opøve tålmodighed og udholdenhed til at gennemføre et arbejde. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Have kendskab til skitsers formål.● Have viden om enkel arbejdstilrettelæggelse.
<p>7.klasse</p> <p>I 7. klasse arbejdes der videre med formgivning ved fremstilling af en beklædningsgenstand –ofte en anorak, en taske eller lign. Nu sys der på symaskine, hvilket åbner op for helt nye udfoldelsesmuligheder. Indledningsvis tages der ”sykørekort” med henblik på at få kendskab og øvelse i maskinens forskellige funktioner.</p> <p>Der lægges op til, at eleverne kan ændre i mønsteret til et mere personligt design. Der tages mål, mønster aftegnes, stoffet klippes ud og delene sættes (rigtigt) sammen og sys. Der sys lommer, lynlåse, knapper og bånd i.</p> <p>Eleverne lærer at håndtere strygejern og strygebræt og at strygningen ofte er et vigtigt element i et syarbejde. Det er også en udfordring at stryge rummelige former på et fladt bræt.</p> <p>Til arbejdet hører at følge enkle skriftlige arbejdsbeskrivelser og instruktioner, og eleverne får en ide og viden om arbejdsgangen i et syarbejde.</p>	<p>Håndarbejde - bearbejdning (HB)</p>	<p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Have opnået kunnen i hænderne gennem tålmodig øvning.● Kunne sy på symaskine med nogen rutine, herunder bruge de forskellige funktioner og sting hensigtsmæssigt.● Kunne bruge givne mønstre, hvilket indebærer at lægge mønster på stof, afmærke og klippe ud.● Kunne anvende dekorationsteknikker herunder broderi, stofmaling, tekstiltryk og applikation.● Vælge hensigtsmæssige teknikker og arbejdsredskaber.



<p>De erfarer, at et grundigt forarbejde, præcision og tålmodighed er vigtige elementer, hvis resultatet skal blive brugbart og smukt. I forbindelse med dramaperioden kan det komme på tale at sy/ændre kostumer.</p> <p>8.klasse Eleverne arbejder nu med nye materialer i form af f.eks. læder og tekstiltryk. <i>Læder:</i> Eleverne stifter bekendtskab med de grundlæggende teknikker i læderarbejde; udskæring, syning, farvning og efterbearbejdning. De fremstiller f.eks. læderbælte eller en pung efter eget design. Dette materiale har en fast struktur og en hård overflade og indbyder til fremstilling af forskellige nyttegenstande som bæltter, punge, etuier samt tasker i alle størrelser. Arbejdet med læder kræver brug af værktøj, som ligeledes er nyt for eleverne. Før et arbejde påbegyndes laves der skitser, og arbejdsgangen tilrettelægges. Omtanke og nøje planlægning er vigtige elementer i arbejdet med læder. Indfarvning og efterbehandling af emnerne er også en vigtig del af arbejdet. Sideløbende med den praktiske del fortælles der om de forskellige processer og garvemetoder en hud gennemgår, før det bliver til brugbart læder. <i>Tekstiltryk:</i> Eleverne stifter bekendtskab med at skære linoleumssnit, trykke i rapport, og spejlvende. Sirlighed, akkuratess og eget udtryk øves med bloktryk eller ramme efter eget design. Eleverne fremstiller eget trykt mønster på stof til f.eks. et pudebetræk eller t-shirt med eget motiv.</p> <p>Her trænes kompetencerne HB, HM, D.</p>	<p>Håndarbejde - materialer (HM)</p> <p>Design (D)</p>	<ul style="list-style-type: none">● Kunne anvende specialværktøj til læderarbejde hensigtsmæssigt. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Have viden om sikker brug af redskaber og symaskiner.● Have viden om skitsers formål. <p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Have opøvet en fornemmelse for materialers egenskaber og kvalitet.● Kunne forarbejde læder og skind til et funktionelt og æstetisk produkt. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Opnå kendskab til forskellige tekstile materialers egenskaber og anvendelsesmuligheder.● Få et indblik i den proces et stykke læder har gennemgået, fra det som hud på et dyr kan blive til et brugbart materiale.● Få kendskab til genanvendelse af materialer og viden om ressourcebevidsthed. <p><i>Færdighedsmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Være i stand til at ændre i et givent mønster og selv fremstille et enkelt mønster.● Kunne følge skriftlige arbejdsbeskrivelser.
--	--	---



		<ul style="list-style-type: none">● Kunne fremstille produkter med udgangspunkt i egne ideer.● Eksperimentere med form, farve og materialesammensætning.● Kunne eksperimentere med teknikker og modeller i et let bearbejdeligt materiale til afprøvning af det planlagte produkt f.eks. i pap før det gennemføres i eksempelvis læder.● Kunne arbejde med præcision.● Kunne vurdere eget arbejde og indsats i forhold til mål og ide.● Bruge relevante fagudtryk.● Kunne planlægge før man sætter i gang.● Kunne arbejde med det æstetiske udtryk i produktet. <p><i>Vidensmål: Undervisningen giver eleven mulighed for at:</i></p> <ul style="list-style-type: none">● Have kendskab til en designproces– fra ide til produkt.
--	--	--